

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים
גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים
ליום 30 בספטמבר 2017

Q3

תוכן העניינים

7	מבוא
7	מידע צופה פני עתיד
7	א. עקרון גילוי כללי
7	ב. תחולת היישום
8	ג. הון – מבנה והלימות ההון
8	חישוב יחס ההון
29	הלימות ההון
35	יחס מינוף
37	ד. הערכת הסיכונים וניהולם
37	סיכון אשראי
38	חשיפות לסיכוני אשראי
43	מידע נוסף על חשיפות לסיכון אשראי ^{מ.ג.}
48	הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
52	סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
54	חשיפות איגוח
54	סיכון שוק
54	אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)
55	דרישות ההון בגין סיכוני השוק
55	סיכון תפעולי
55	סיכון מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה
56	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
56	סיכון ריבית בתיק הבנקאי
57	סיכונים חובילים ומתפתחים^{מ.ג.}
57	סיכון ציית^{מ.ג.}
57	סיכון משפטי^{מ.ג.}
58	סיכון חוביטין^{מ.ג.}
58	סיכון רגולציה וחקיקה^{מ.ג.}
58	סיכון כלכלי^{מ.ג.}
58	סיכון אסטרטגי^{מ.ג.}
58	סיכון סביבתי^{מ.ג.}
59	ה. סיכון נזילות

רשימת הטבלאות

הון – מבנה והלימות ההון

טבלה ג.1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון

טבלה ג.2: רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון^{ג.מ}

טבלה ג.3: השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד^{ג.מ} 1

טבלה ג.4: רכיבי הון הנתונים לתנודתיות^{ג.מ}

טבלה ג.5: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי

טבלה ג.9: מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (כאמור בהוראות נב"ת 201 עד 209)

טבלה ג.10: נכסי סיכון בחלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים^{ג.מ}

טבלה ג.11: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה^{ג.מ}

טבלה ג.12: יחס המינוף

טבלה ג.13: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה ג.14: גילוי על יחס המינוף

הערכת הסיכונים וניהולם

טבלה ד.1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי

טבלה ד.2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות

טבלה ד.3: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים

טבלה ד.4: סכום סיכון אשראי בעייתי, סיכון אשראי פגום, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד

ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי

טבלה ד.5: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

טבלה ד.6: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינו והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים^{ג.מ}

טבלה ד.7: פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני כלולים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק^{ג.מ}

טבלה ד.8: יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק^{ג.מ}

טבלה ד.9: פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)^{ג.מ}

טבלה ד.10: יתרות האשראי לאנשים פרטיים בישראל^{ג.מ}

טבלה ד.11: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל^{ג.מ}

טבלה ד.12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיר על-פי בסיס הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק^{ג.מ}

טבלה ד.13: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיר שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים^{ג.מ}

טבלה ד.14: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה^{ג.מ}

טבלה ד.15: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי

טבלה ד.16: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי

טבלה ד.17: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות

המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי

טבלה ד.18: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים

טבלה ד.19: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכונים תיק האשראי של הבנק

טבלה ד.20: אמדני הסיכון של הפעילות למחסר (VaR)

טבלה ד.21: דרישות ההון בגין סיכונים השוק

טבלה ד.22: פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי

טבלה ד.23: רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

סיכון נזילות

טבלה ה.1: יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים

טבלה ה.2: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזנ^{ג.מ}

טבלה ה.3: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים^{ג.מ}

מבוא

המידע המפורט להלן בדיווח על הסיכונים, כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים. מידע נוסף על הסיכונים כפי שעולה מהוראות הדיווח, ואינו מבוסס על דרישות הגילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל מסומן בסימון ¹ בכותרת הפסקה.

פרסום זה של הדוח על הסיכונים מהווה מידע משלים ומרחיב לדווח הכספי של בנק הפועלים בע"מ בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016 ועם הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2016 וביאוריהם וביחד עם תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017 וביאוריהם.

מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסיביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

א. עקרון גילוי כללי

על פי הנחיות בנק ישראל, ההצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים. במסגרת הדיונים בדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

ב. תחולת היישום

תחולת היישום מתייחסת למסגרת עבודה למדידה והלימות הון של בנק הפועלים.

ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

על-פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 30 בספטמבר 2017 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

דרישות ההון של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מחושבות בהתאם להוראות הרגולטוריות שנקבעו על-ידי הרגולטור במדינתם.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת הון פיקוחי בתוך הקבוצה, למעט בגין בנק פוזיטיף אשר לגביו כל הון מעבר לדרישות נדבך 1 אינו זמין ברמת הקבוצה ולפיכך מוקצה כנגדו הון במסגרת חישובי נדבך 2. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק, בקשר עם חלוקת עודפים, ראה [ביאור 25 בדוחות הכספיים לשנת 2016 וביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017.

בחלק מהחברות הבנות בחו"ל טרם אומצו הדרישות במלואן באשר ליחס המינוף, כך שמסגרת העבודה של ועדת באזל מיושמת ברמה המאוחדת בלבד.

לפרטים נוספים בדבר החברות המוחזקות העיקריות של הבנק ראה [ביאור 15 בדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

ג. הון – מבנה והלימות ההון

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון לזון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) ולהון רובד 2.

לפרטים בדבר מבנה ההון הפיקוחי, הרכב ההון והמגבלות על מבנה ההון ראה [דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

חישוב יחס ההון

טבלה ג.1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
35,045	35,179	36,347	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
1,465	1,465	1,221	הון רובד 1 נוסף
36,510	36,644	37,568	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
11,609	12,233	10,359	הון רובד 2
48,119	48,877	47,927	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
290,139	298,021	294,278	סיכון אשראי ⁽²⁾
4,866	4,274	4,785	סיכוי שוק
23,374	23,225	23,626	סיכון תפעולי
318,379	325,520	322,689	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.01%	10.81%	11.26%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.47%	11.26%	11.64%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.11%	15.02%	14.85%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.17%	9.14%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
12.67%	12.64%	13.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 905 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 ו-1,065 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016 וליום 30 בספטמבר 2016 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

טבלה ג.2: רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון^{מ.ג.}

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1			
34,225	34,309	35,745	סך ההון
95	142	-	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
34,320	34,451	35,745	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים			
(27)	(27)	(32)	מסים נדחים לקבל
-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
(10)	(7)	(14)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(37)	(34)	(46)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
762	762	648	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1*
35,045	35,179	36,347	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
1,465	1,465	1,221	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,465	1,465	1,221	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
36,510	36,644	37,568	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
7,982	8,564	6,681	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,627	3,669	3,678	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
11,609	12,233	10,359	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
ניכויים			
-	-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
11,609	12,233	10,359	סך-הכל הון רובד 2
48,119	48,877	47,927	סך-הכל הון כולל

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

טבלה ג.3: השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1^{מ.ג.}

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
באחוזים			
יחס ההון לרכיבי סיכון			
10.66%	10.45%	11.00%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
0.07%	0.09%	0.03%	השפעת הוראות המעבר
10.73%	10.54%	11.03%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
0.28%	0.27%	0.23%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות*
11.01%	10.81%	11.26%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

טבלה ג.4: רכיבי הון הנתונים לתנדוטיות^{מ.ג.}

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מניירות-ערך זמינים למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2017:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	
באחוזים		
(0.03%)	(0.03%)	בנק בנתוני המאוחד
(1.31%)	(0.72%)	ישראלכרט

טבלה ג.5: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
הון רובד 1			
8,146	8,120	8,124	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
26,665	26,737	28,041	עודפים
116	123	75	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
355	471	578	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(200)	(238)	(425)	מכשירים הוניים אחרים
(37)	(34)	(46)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
35,045	35,179	36,347	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,465	1,465	1,221	מכשירים מורכבים חדשניים
36,510	36,644	37,568	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
264	323	185	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,627	3,669	3,678	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
7,718	8,241	6,496	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
-	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
11,609	12,233	10,359	סך-הכל הון רובד 2
48,119	48,877	47,927	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017.

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות למאזן הפיקוחי	ליום		ליום		ליום	
	31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
	במיליוני ש"ח					
						מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
13	77	116	-	-	-	-
						סכום זכויות שירות למשכנתאות, מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
	-	-	-	-	-	-
						מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	-
						מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	-	-	-	-
						מזה: מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים
	(77)	(878)	-	(762)	-	(648)
						מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	-
						מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	(77)	(878)	-	(762)	-	(648)
						מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
	-	(762)	-	(762)	-	(648)
						מזה: בגין תוכנית ההתייעלות
	(77)	(116)	-	-	-	-
						מזה: בגין מס שכר
						התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
						ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1, מאחר שאין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 ד' הון כדי לכסות על הניכויים
	24	(725)	23	(728)	12	(602)
						סך-כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
		35,045		35,179		36,347
						הון עצמי רובד 1
	הון רובד 1 נוסף					
	הון רובד 1 נוסף – מכשירים					
						מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
						מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
						מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
						מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
111	1,465	1,465			1,221	
						מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג'
						מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
						הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
	1,465	1,465			1,221	

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות למאזן הפיקוחי	ליום		
	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017
יתרה/אחוז סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3			
יתרה/אחוז סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3			
במיליוני ש"ח/באחוזים			
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-
ניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים	-	-	-
מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	-	-	-
מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2	-	-	-
התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	-	-	-
סך-כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2	-	-	-
הון רובד 2	11,609	12,233	10,359
סך ההון	48,119	48,877	47,927
נכסי סיכון משוקללים			
סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	317,813	324,581	322,067
מזה: נכסי סיכון אשראי	289,573	297,082	293,656
מזה: נכסי סיכון שוק	4,866	4,274	4,785
מזה: נכסי סיכון תפעולי	23,374	23,225	23,626
סך נכסי סיכון משוקללים	318,379	325,520	322,689
יחסי הון וקריות לשימור הון			
הון עצמי רובד 1	11.01%	10.81%	11.26%
הון רובד 1	11.47%	11.26%	11.64%
ההון הכולל	15.11%	15.02%	14.85%
דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים			
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 9%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 10%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ליום 30 בספטמבר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.23%	9.17%	9.14%	10.23%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 12.5%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 13.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ליום 30 בספטמבר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 13.73%	12.67%	12.64%	13.73%

טבלה ג.6: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות למאזן הפיקוחי	ליום		
	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו יתרה	סכומים שלא נוכו יתרה
	951	983	2,091
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	559	558	647
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	-	-	-
זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מסים נדחים לשלם)	3,505	3,336	3,561
מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה			
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2			
הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	3,800	3,669	3,944
התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	3,627	3,725	3,678
הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה	-	-	-
התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים	-	-	-
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר			
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר	-	-	-
סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה	-	-	-
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר	1,465	1,465	1,221
סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה	936	953	1,185
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר	9,153	9,153	7,628
סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה	-	-	-

במיליוני ש"ח

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
	מאזן פיקוחי מאוחד במיליוני ש"ח			
נכסים				
	80,378	71,759	85,606	מזומנים ופיקדונות בבנקים*
12	(7)	(7)	(8)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רוברד 2
	71,449	65,215	64,196	ניירות-ערך*
	951	983	1,056	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	70,498	64,232	63,140	* מזה: ניירות-ערך אחרים
	375	563	629	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	276,084	281,446	279,378	אשראי לציבור
	421	421	517	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	-	-	1,035	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	(4,127)	(3,907)	(3,873)	הפרשה להפסדי אשראי*
12	(3,060)	(3,131)	(3,126)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רוברד 2
	(1,067)	(776)	(747)	* מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	271,957	277,539	275,505	אשראי לציבור, נטו
	2,561	2,719	2,337	אשראי לממשלות
	153	151	200	השקעה בחברות כלולות*
	138	137	130	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	3,363	3,290	3,254	בניינים וציוד
	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין*
	-	-	-	* מזה: מוניטין
6	-	-	-	* מזה: נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	11,916	12,825	12,457	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	5,953	6,127	5,631	נכסים אחרים*
	3,742	3,807	3,601	* מזה: נכסי מס נדחה**
13	-	-	-	** מזה: נכסי מס נדחה המיוחסים להפרשי עיתוי מעל 10% מהון עצמי רוברד 1
8	45	45	40	** מזה: נכסי מס נדחה, למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
	3,697	3,762	3,561	** מזה: נכסי מס נדחה אחרים
	-	-	-	* מזה: עודף יעודה על עתודה
	2,211	2,320	2,030	* מזה: נכסים אחרים נוספים
	448,105	440,188	449,815	סך-כל הנכסים

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
	מאזן פיקוחי מאוחד במיליוני ש"ח			
	338,502	326,244	342,747	התחייבויות והון
	4,377	3,508	3,544	פיקדונות הציבור
	345	426	320	פיקדונות מבנקים
	484	380	627	פיקדונות הממשלה
	33,560	35,836	29,411	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*
	8,073	8,892	7,268	* מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	9,447	10,029	7,902	* מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי**
א11	-	-	-	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
ב11	9,447	10,029	7,902	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	12,587	13,880	12,406	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים*
10	18	13	19	* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	24,025	25,605	25,015	התחייבויות אחרות
12	560	531	544	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	-	-	-	* מזה: התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה
7	-	-	-	* מזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים
	413,880	405,879	414,070	סך-כל ההתחייבויות

טבלה ג.7: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 30 בספטמבר 2017	
	מאזן פיקוחי מאוחד במיליוני ש"ח			
	34,047	34,119	35,591	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי*
	34,047	34,119	35,591	* מזה: הון מניות רגילות ופרמיה, עודפים, הפסד כולל אחר וקרנות הון**
1	1,334	1,332	1,333	** מזה: הון מניות רגילות
2	6,812	6,788	6,791	** מזה: פרמיה על מניות רגילות
3	26,667	26,739	28,042	** מזה: עודפים
א4	(840)	(835)	(631)	** מזה: הפסד כולל אחר מצטבר***
	355	471	578	*** מזה: התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הון
9	(2)	(1)	(1)	*** מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים
	(33)	(15)	(47)	*** מזה: התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים
ב4	74	95	56	** מזה: קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
	-	-	-	* מזה: הון מניות בכורה
	-	-	-	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	-	-	-	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	-	-	-	* מזה: מכשירים הוניים אחרים
	-	-	-	** מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
	-	-	-	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	178	190	154	זכויות שאינן מקנות שליטה*
5	116	123	75	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן עצמי רובד 1
	-	-	-	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן רובד 1 נוסף
	-	-	-	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן רובד 2
	62	67	79	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להן הפיקוחי
	34,225	34,309	35,745	סך-כל ההון
	448,105	440,188	449,815	סך-כל ההתחייבויות וההון

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017				
הון עצמי רוברד 1	הון רוברד 1 נוסף	סך הון רוברד 1	הון רוברד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
36,245	1,221	37,466	10,373	47,839
יתרה ליום 30 ביוני 2017				
שינוי ברכיבי ההון				
-	-	-	-	-
הון מניות רגילות				
(5)	-	(5)	-	(5)
פרמיה על מניות רגילות				
469	-	469	-	469
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(325)	-	(325)	-	(325)
דיבידנד				
-	-	-	-	-
השפעת אימוץ כלכלי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
55	-	55	-	55
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
-	-	-	-	-
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
3	-	3	-	3
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(51)	-	(51)	-	(51)
השפעת אימוץ כלכלי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(38)	-	(38)	-	(38)
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(4)	-	(4)	-	(4)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
104	-	104	-	104
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
-	-	-	-	-
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רוברד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
5	-	5	-	5
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
(3)	-	(3)	-	(3)
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017					
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	אחרים
2	-	2	-	2	סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים
-	-	-	(58)	(58)	קיטון במכשירי הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון שהונפקו
-	-	-	44	44	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המת"יחס
-	-	-	-	-	אחר
36,347	1,221	37,568	10,359	47,927	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
הון עצמי רוברד 1	הון רוברד 1 נוסף	סך הון רוברד 1	הון רוברד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
34,654	1,465	36,119	12,886	49,005
יתרה ליום 30 ביוני 2016				
שינוי ברכיבי ההון				
1	-	1	-	1
הון מניות רגילות				
3	-	3	-	3
פרמיה על מניות רגילות				
699	-	699	-	699
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(223)	-	(223)	-	(223)
דיבידנד				
-	-	-	-	-
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
56	-	56	-	56
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
1	-	1	-	1
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(10)	-	(10)	-	(10)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(6)	-	(6)	-	(6)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
11	-	11	-	11
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(762)	-	(762)	-	(762)
השפעת תוכנית ההתייעלות שנכללה ברווח כולל אחר				
762	-	762	-	762
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(2)	-	(2)	-	(2)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
530	-	530	-	530
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
(1)	-	(1)	-	(1)
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רוברד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
6	-	6	-	6
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של				
-	-	-	-	-
התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
-	-	-	-	-
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016					
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	אחרים
5	-	5	-	5	סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים
-	-	-	(589)	(589)	קיטון במכשירי הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון שהונפקו
-	-	-	(64)	(64)	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	אחר
35,179	1,465	36,644	12,233	48,877	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017				
הון עצמי רוברד 1	הון רוברד 1 נוסף	סך הון רוברד 1	הון רוברד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
35,045	1,465	36,510	11,609	48,119
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016				
שינוי ברכיבי ההון				
(1)	-	(1)	-	(1)
הון מניות רגילות				
(21)	-	(21)	-	(21)
פרמיה על מניות רגילות				
2,048	-	2,048	-	2,048
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(673)	-	(673)	-	(673)
דיבידנד				
1	-	1	-	1
השפעת אימוץ כלכלי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
223	-	223	-	223
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
1	-	1	-	1
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(14)	-	(14)	-	(14)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(18)	-	(18)	-	(18)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(80)	-	(80)	-	(80)
השפעת אימוץ כלכלי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(114)	-	(114)	-	(114)
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(41)	-	(41)	-	(41)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
1,311	-	1,311	-	1,311
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
5	-	5	-	5
חסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
חסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רוברד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
4	-	4	-	4
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
-	-	-	-	-
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017					
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	אחרים
9	-	9	-	9	סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים
-	(244)	(244)	(1,301)	(1,545)	קיטון במכשירי הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון שהונפקו
-	-	-	51	51	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	אחר
36,347	1,221	37,568	10,359	47,927	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
הון עזמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
33,246	1,709	34,955	14,593	49,548
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015				
שינוי ברכיבי ההון				
3	-	3	-	3
הון מניות רגילות				
23	-	23	-	23
פרמיה על מניות רגילות				
2,490	-	2,490	-	2,490
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(475)	-	(475)	-	(475)
דיבידנד				
2	-	2	-	2
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
20	-	20	-	20
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
3	-	3	-	3
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(7)	-	(7)	-	(7)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(18)	-	(18)	-	(18)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(182)	-	(182)	-	(182)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(762)	-	(762)	-	(762)
השפעת תוכנית ההתייעלות שנכללה ברווח כולל אחר				
762	-	762	-	762
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(25)	-	(25)	-	(25)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
1,834	-	1,834	-	1,834
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
8	-	8	-	8
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
(89)	-	(89)	-	(89)
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עזמי רובד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
1	-	1	-	1
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
1	-	1	-	1
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העזמי של הבנק*				
(20)	-	(20)	-	(20)
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016					
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	אחרים
(99)	-	(99)	-	(99)	סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים
-	(244)	(244)	(2,114)	(2,358)	קיטון במכשירי הון פיקוחי
-	-	-	-	-	מכשירי הון שהונפקו
-	-	-	(246)	(246)	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	אחר
35,179	1,465	36,644	12,233	48,877	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
הון עצמי רוברד 1	הון רוברד 1 נוסף	סך הון רוברד 1	הון רוברד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
33,246	1,709	34,955	14,593	49,548
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015				
שינוי ברכיבי ההון				
5	-	5	-	5
הון מניות רגילות				
47	-	47	-	47
פרמיה על מניות רגילות				
2,628	-	2,628	-	2,628
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(685)	-	(685)	-	(685)
דיבידנד				
2	-	2	-	2
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
(96)	-	(96)	-	(96)
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
2	-	2	-	2
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(25)	-	(25)	-	(25)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(39)	-	(39)	-	(39)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(104)	-	(104)	-	(104)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(762)	-	(762)	-	(762)
השפעת תוכנית ההתייעלות שנכללה ברווח כולל אחר				
762	-	762	-	762
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(32)	-	(32)	-	(32)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
1,703	-	1,703	-	1,703
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
8	-	8	-	8
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
(89)	-	(89)	-	(89)
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רוברד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
1	-	1	-	1
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
4	-	4	-	4
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
(20)	-	(20)	-	(20)
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

טבלה ג.8: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1				
-	-	-	-	-
אחרים				
(96)	-	(96)	-	(96)
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
-	(244)	(244)	(2,696)	(2,940)
קיטון במכשירי הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
-	-	-	(288)	(288)
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
-	-	-	-	-
אחר				
35,045	1,465	36,510	11,609	48,119
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016				

השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי ברבעון השלישי בשנת 2017 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 469 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 325 מיליוני ש"ח, מרווחים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 55 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 58 מיליוני ש"ח. השינויים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2017 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 2,048 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 673 מיליוני ש"ח, מרווחים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 223 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 1,545 מיליוני ש"ח.

השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי ברבעון השלישי בשנת 2016 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 699 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 223 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 589 מיליוני ש"ח. השינויים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2016 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 2,490 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 475 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 2,358 מיליוני ש"ח.

השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי בשנת 2016 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 2,628 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 685 מיליוני ש"ח והפסדים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 96 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 2,940 מיליוני ש"ח.

נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

הלימות ההון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 2 ו-3 כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

להרחבה בנושא יישום הוראות ניהול בנקאי תקין ודרישות אחרות של הפיקוח על הבנקים בנושא הלימות ההון ולהרחבה בנושא ניהול הלימות ההון ראה [דוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

יעד הלימות ההון מ.ג.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5% וזאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינם 10.23% ו-13.73%, בהתאמה.

על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 מיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.75%.

יישום והשפעה של הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון: התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "המכתב"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.23% למועד הדיווח, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

בהמשך למכתב האמור, בחודש יוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן).

במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון.

בהתאם למכתב הנוסף, יוארך תוקפו של המכתב המקורי עד ליום 30 ביוני 2018.

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (תחולה מיום 1 בינואר 2017)

הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר חלות על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון ניירות-ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון)
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על-פי התיקון יש לחשב את דרישת ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA.
- חשיפות של תאגיד בנקאי לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1,250%.

האמור בחוזר חל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בדצמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המצייין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על-פי גישת התרחישים.

ביום 2 ביולי 2017 הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתקיימים התנאים, כאמור בנספח ג' להוראה ג' 203, לסיווג מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים. זאת, בעקבות תיקונים שונים בחקיקה והצהרת רשות ניירות-ערך בעניין, ולאחר סיום הוראות המעבר, שלפיהן ניתן היה להתייחס לבורסה בתל-אביב כצד נגדי מרכזי כשיר עד לתאריך 30 ביוני 2017.

ההשפעה של אימוץ החוזר במועד הדיווח אינה מהותית.

מדדת חשיפות הסיכון ודרישות ההון

מדדת החשיפות לסיכונים השונים עשויה להשתנות בין היתר בהתאם להיקף התיק, איכותו, שינויים מתודולוגיים ורגולטוריים ושינויים בשערי חליפין. הגדרת החשיפה: דיווח כספי על-פי תקני חשבונאות מקובלים, בהתאמות הנדרשות להוראות ניהול בנקאי תקין לחישוב דרישות ההון. קביעת ההון הפיקוחי או צורכי ניהול החשיפות הפנימי של הבנק. חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

טבלה ג.9: מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (כאמור בהוראות נב"ת 201 עד 209)

31 בדצמבר 2016		30 בספטמבר 2016		30 בספטמבר 2017		
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
209	1,649	226	1,785	192	1,401	חובות של ריבוניות
363	2,863	381	3,015	419	3,049	חובות של ישויות סקטור ציבורי
805	6,357	813	6,429	918	6,687	חובות של תאגידים בנקאיים
15,029	118,620	15,527	122,844	15,878	115,644	חובות של תאגידים
5,854	46,207	6,063	47,966	6,475	47,163	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,956	47,005	5,963	47,178	6,718	48,928	חשיפות קמעונאיות ליחידים
928	7,323	938	7,420	1,094	7,966	הלוואות לעסקים קטנים
4,851	38,288	4,804	38,008	5,551	40,428	הלוואות לדיוור
12	96	12	94	12	88	איגוח
2,303	18,180	2,358	18,657	2,618	19,065	נכסים אחרים
450	3,551	585	4,625	530	3,859	סיכון CVA
36,760	290,139	37,670	298,021	40,405	294,278	סך-הכל בגין סיכון אשראי
617	4,866	540	4,274	657	4,785	סיכונים שוק
2,961	23,374	2,936	23,225	3,244	23,626	סיכון תפעולי
40,338	318,379	41,146	325,520	44,306	322,689	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	35,045		35,179		36,347	הון עצמי רובד 1
	36,510		36,644		37,568	הון רובד 1
	48,119		48,877		47,927	הון כולל
באחוזים						
	11.01%		10.81%		11.26%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
	11.47%		11.26%		11.64%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	15.11%		15.02%		14.85%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
	9.17% ⁽²⁾		9.14% ⁽²⁾		10.23%⁽²⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים
	12.67% ⁽²⁾		12.64% ⁽²⁾		13.73%⁽²⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 30 בספטמבר 2017, 12.67% ליום 31 בדצמבר 2016 ו-12.64% ליום 30 בספטמבר 2016. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

טבלה ג.10: נכסי סיכון בחלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים מ.ג.

30 בספטמבר 2017										
סך-הכל	אחר	ניהול פיננסי	פעילות חו"ל	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
סיכון אשראי										
274,915	5,088	-	13,566	6,265	55,186	38,987	70,712	2,345	82,766	פעילות בישראל
19,363	-	19,363	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
294,278	5,088	19,363	13,566	6,265	55,186	38,987	70,712	2,345	82,766	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
4,785	-	-	4,785	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,626	975	1,300	3,963	405	2,712	1,630	5,495	423	6,723	סיכון תפעולי
322,689	6,063	20,663	22,314	6,670	57,898	40,617	76,207	2,768	89,489	סך-הכל נכסי סיכון
30 בספטמבר 2016										
סך-הכל	אחר	ניהול פיננסי	פעילות חו"ל	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
סיכון אשראי										
274,835	4,398	-	20,718	4,441	61,327	35,359	59,800	3,217	85,575	פעילות בישראל
23,186	-	23,186	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
298,021	4,398	23,186	20,718	4,441	61,327	35,359	59,800	3,217	85,575	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
4,274	-	-	4,274	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,225	888	1,425	4,380	406	3,044	1,622	4,652	390	6,418	סיכון תפעולי
325,520	5,286	24,611	29,372	4,847	64,371	36,981	64,452	3,607	91,993	סך-הכל נכסי סיכון
31 בדצמבר 2016										
סך-הכל	אחר	ניהול פיננסי	פעילות חו"ל	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
סיכון אשראי										
268,081	3,920	-	19,914	4,599	54,938	35,795	62,471	2,567	83,877	פעילות בישראל
22,058	-	22,058	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
290,139	3,920	22,058	19,914	4,599	54,938	35,795	62,471	2,567	83,877	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
4,866	-	-	4,866	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,374	838	1,630	4,166	406	3,005	1,651	4,721	396	6,561	סיכון תפעולי
318,379	4,758	23,688	28,946	5,005	57,943	37,446	67,192	2,963	90,438	סך-הכל נכסי סיכון

תנועה בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה מ.ג.
טבלה ג.11: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה מ.ג.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
319,225	23,566	4,913	290,746	יתרה ליום 30 ביוני 2017
2,825	60	(128)	2,893	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(18)	-	-	(18)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(13)	-	-	(13)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(51)	-	-	(51)	מכירות ⁽⁴⁾
721	-	-	721	השפעת שינויים בשערי חליפין
322,689	23,626	4,785	294,278	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
339,679	23,091	4,047	312,541	יתרה ליום 30 ביוני 2016
(2,097)	134	227	(2,458)	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(9,707)	-	-	(9,707)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(202)	-	-	(202)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(258)	-	-	(258)	מכירות ⁽⁴⁾
(1,895)	-	-	(1,895)	השפעת שינויים בשערי חליפין
325,520	23,225	4,274	298,021	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
318,379	23,374	4,866	290,139	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
6,477	252	(81)	6,306	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(79)	-	-	(79)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(97)	-	-	(97)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(186)	-	-	(186)	מכירות ⁽⁴⁾
(1,805)	-	-	(1,805)	השפעת שינויים בשערי חליפין
322,689	23,626	4,785	294,278	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

- (1) הקטגוריה "שינויים בהיקף התיק" מתייחסת לשינוי בגודל התיק למעט שינויים שנבעו משינוי באיכות התיק.
- (2) הקטגוריה "שינויים באיכות התיק" מתייחסת בעיקר לשינויים במשקל הסיכון של עסקות ולקוחות הנובעים משינויים בדירוג האשראי או סיווג.
- (3) הקטגוריה "שינויים במתודולוגיה ובמדיניות" מתייחסת בעיקר להשפעת שינויים בהוראות רגולטוריות ושינויים במתודולוגיה.
- (4) הקטגוריה "מכירות" כוללת השפעת מכירת הלוואות.

טבלה ג.11: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה^{מ.ג} (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			
סיכון אשראי	סיכון שוק	סיכון תפעולי	סיך-הכל נכסי סיכון
במיליוני ש"ח			
317,891	4,562	22,671	345,124
(8,187)	(288)	554	(7,921)
(9,900)	-	-	(9,900)
-	-	-	-
(258)	-	-	(258)
(1,525)	-	-	(1,525)
298,021	4,274	23,225	325,520
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015			
שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾			
שינויים באיכות התיק ⁽²⁾			
שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾			
מכירות ⁽⁴⁾			
השפעת שינויים בשערי חליפין			
יתרה ליום 30 בספטמבר 2016			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
סיכון אשראי	סיכון שוק	סיכון תפעולי	סיך-הכל נכסי סיכון
במיליוני ש"ח			
317,891	4,562	22,671	345,124
(13,647)	304	703	(12,640)
(10,006)	-	-	(10,006)
(41)	-	-	(41)
(3,315)	-	-	(3,315)
(743)	-	-	(743)
290,139	4,866	23,374	318,379
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015			
שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾			
שינויים באיכות התיק ⁽²⁾			
שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾			
מכירות ⁽⁴⁾			
השפעת שינויים בשערי חליפין			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016			

- (1) הקטגוריה "שינויים בהיקף התיק" מתייחסת לשינוי בגודל התיק למעט שינויים שנבעו משינוי באיכות התיק.
- (2) הקטגוריה "שינויים באיכות התיק" מתייחסת בעיקר לשינויים במשקל הסיכון של עסקות ולקוחות הנובעים משינויים בדירוג האשראי או סיווג.
- (3) הקטגוריה "שינויים במתודולוגיה ובמדיניות" מתייחסת בעיקר להשפעת שינויים בהוראות רגולטוריות ושינויים במתודולוגיה.
- (4) הקטגוריה "מכירות" כוללת השפעת מכירת הלוואות.

יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה ג.12: יחס המינוף

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
36,510	36,644	37,568	הון רובד *1
503,875	495,087	510,009	סך החשיפות*
			באחוזים
7.25%	7.40%	7.37%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף למועד הדיווח, המוערכת בכ-0.13% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017 ואילך.

טבלה ג.13: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
			במיליוני ש"ח
448,105	440,188	449,815	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(5,400)	(6,159)	(1,080)	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽¹⁾
-	-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
58,390	58,380	58,276	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
2,780	2,678	2,998	התאמות אחרות
503,875	495,087	510,009	חשיפה לצורך יחס מינוף

(1) הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות יישום לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

טבלה ג.14: גילוי על יחס המינוף

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	
במיליוני ש"ח/באחוזים			
חשיפות מאזניות			
438,614	429,497	439,759	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(27)	(27)	(32)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
438,587	429,470	439,727	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
2,774	3,323	6,352	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים ⁽¹⁾
5,194	5,550	6,441	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
(1,580)	(2,331)	(1,540)	ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
135	132	124	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
6,523	6,674	11,377	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך			
375	563	629	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
375	563	629	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות			
170,005	170,900	173,459	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(111,615)	(112,520)	(115,183)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
58,390	58,380	58,276	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות			
36,510	36,644	37,568	הון רובד 1
503,875	495,087	510,009	סך החשיפות
יחס מינוף			
7.25%	7.40%	7.37%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

(1) הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות יישום לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

ד. הערכת הסיכונים וניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכוני שוק (לרבות סיכון שער חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון רגולציה וחקיקה.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטויות על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם כמפורט להלן. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

בחודש פברואר 2017 שונה מבנה צוותי ההנהלה וצוותי המשנה באופן המשפר את תהליכי העבודה והפיקוח של צוותי ההנהלה על הסיכונים וניהולם. השינוי אינו משפיע באופן מהותי על אופן ניהול הסיכונים.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה ["הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 31 במרץ 2017](#).

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

להרחבה על סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#) וכן [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

חשיפות לסיכוני אשראי

טבלה ד.1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾

30 בספטמבר 2017											
רובונויות	סקטור ציבורי	תאגידים בנקאיים	תאגידים	בביטחון נדל"ן מסחרי	קמעונאיות ליחידים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	איגוח	אחרים	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ממוצעת
במיליוני ש"ח											
75,660	3,784	10,981	87,716	34,409	66,199	10,746	72,333	-	-	361,828	355,527
46,216	634	6,462	2,715	-	-	-	-	-	-	56,027	60,068
141	1,665	3,079	8,524	143	27	8	-	-	-	13,587	12,815
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות											
134	1,823	910	60,655	59,459	43,239	3,970	2,798	176	-	173,164	170,584
נכסים אחרים ⁽⁶⁾											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,328	16,328	15,326
122,151	7,906	21,432	159,610	94,011	109,465	14,724	75,131	176	16,328	620,934	614,320
סך-הכל											
30 בספטמבר 2016											
רובונויות	סקטור ציבורי	תאגידים בנקאיים	תאגידים	בביטחון נדל"ן מסחרי	קמעונאיות ליחידים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	איגוח	אחרים	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ממוצעת
במיליוני ש"ח											
63,572	3,743	9,656	96,220	35,835	63,906	10,066	68,194	-	-	351,192	347,385
45,285	1,032	5,529	3,526	147	-	-	-	-	-	55,519	55,169
33	1,124	2,374	5,874	216	18	15	8	-	-	9,662	9,865
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות											
226	1,970	1,901	58,299	56,086	45,947	3,848	2,062	188	-	170,527	180,718
נכסים אחרים ⁽⁶⁾											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,442	15,442	15,756
109,116	7,869	19,460	163,919	92,284	109,871	13,929	70,264	188	15,442	602,342	608,893
סך-הכל											
31 בדצמבר 2016											
רובונויות	סקטור ציבורי	תאגידים בנקאיים	תאגידים	בביטחון נדל"ן מסחרי	קמעונאיות ליחידים	עסקים קטנים	הלוואות לדיור	איגוח	אחרים	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ממוצעת
במיליוני ש"ח											
72,899	3,293	8,716	93,050	34,552	63,570	9,932	68,640	-	-	354,652	348,838
49,930	981	5,576	3,678	38	-	-	-	-	-	60,203	56,175
79	1,082	3,230	4,440	183	29	18	7	-	-	9,068	9,706
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות											
163	2,159	2,134	60,336	56,287	42,440	3,713	2,235	192	-	169,659	178,506
נכסים אחרים ⁽⁶⁾											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,316	15,316	15,668
123,071	7,515	19,656	161,504	91,060	106,039	13,663	70,882	192	15,316	608,898	608,893
סך-הכל											

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג). הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות ישוים לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

טבלה ד.2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמה ב-59.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-60.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכמה ב-25.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-26.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016. הבנק פועל על-פי מדיניות סדורה הקובעת מגבלות ותנאים המגדירים את החשיפה למדינות זרות.

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 30 בספטמבר 2017		
סך חשיפה סך-כל	החשיפה המאזנית ⁽²⁾ חוץ-מאזנית ⁽³⁾⁽⁴⁾	סך חשיפה סך-כל	החשיפה המאזנית ⁽²⁾ חוץ-מאזנית ⁽³⁾⁽⁴⁾	
במיליוני ש"ח				
המדינה				
7,836	27,079	7,427	27,110	ארצות-הברית
15,345	19,340	15,850	20,725	אירופה*
3,119	14,252	2,093	11,968	אחרות
26,300	60,671	25,370	59,803	סך-כל החשיפות למדינות זרות
387	350	139	245	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד
1,073	2,009	777	1,647	מזה: סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (4) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 13,591 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערביות מכח חוק מכר מבטחי משנה בינלאומיים (ליום 31.12.16: 13,430 מיליוני ש"ח).

טבלה ד.3: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾

30 בספטמבר 2017					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
175,386	76,660	109,782	-	-	361,828
12,918	35,293	7,816	-	-	56,027
10,034	8,632	6,586	-	(11,665)	13,587
36,460	130,571	6,133	-	-	173,164
3,030	-	-	13,298	-	16,328
237,828	251,156	130,317	13,298	(11,665)	620,934
הלוואות ⁽³⁾					
אגרות-חוב ⁽⁴⁾					
נגזרים ⁽⁵⁾					
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות					
נכסים אחרים ⁽⁶⁾					
סך-הכל					
30 בספטמבר 2016					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
168,995	77,297	104,900	-	-	351,192
20,435	22,023	13,061	-	-	55,519
5,617	8,202	8,002	-	(12,159)	9,662
34,610	131,988	3,929	-	-	170,527
2,535	-	-	12,907	-	15,442
232,192	239,510	129,892	12,907	(12,159)	602,342
הלוואות ⁽³⁾					
אגרות-חוב ⁽⁴⁾					
נגזרים ⁽⁵⁾					
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות					
נכסים אחרים ⁽⁶⁾					
סך-הכל					
31 בדצמבר 2016					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
172,576	76,632	105,444	-	-	354,652
25,889	24,008	10,306	-	-	60,203
6,032	7,781	6,929	-	(11,674)	9,068
39,310	126,281	4,068	-	-	169,659
2,738	-	-	12,578	-	15,316
246,545	234,702	126,747	12,578	(11,674)	608,898
הלוואות ⁽³⁾					
אגרות-חוב ⁽⁴⁾					
נגזרים ⁽⁵⁾					
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות					
נכסים אחרים ⁽⁶⁾					
סך-הכל					

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
 (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערביות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
 (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
 (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג). הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות יישום לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.
 (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בנינים וציוד.

טבלה ד.4: סכום סיכון אשראי בעייתי, סיכון אשראי פגום, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי

ליום 30 בספטמבר 2017						
סיכון אשראי כולל	מזה: סיכון אשראי בעייתי	שיעור סיכון בעייתי	סיכון אשראי פגום	הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות נטו	מחיקות בגין הפסדי אשראי	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח			
38,197	1,068	2.8%	264	(63)	(55)	
תעשייה						
60,805	1,274	2.1%	715	(89)	(24)	בינוי ונדל"ן - בינוי
28,148	542	1.9%	378	(170)	(98)	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
40,565	1,675	4.1%	296	203	415	מסחר
41,674	286	0.7%	67	(179)	(137)	שירותים פיננסיים
66,979	572	0.9%	-	(9)	16	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
87,787	1,082	1.2%	769	449	364	אנשים פרטיים - אחר
71,098	2,154	3.0%	907	156	80	ענפים אחרים
435,253	8,653	2.0%	3,396	298	561	סך-הכל ציבור
45,958	-	0.0%	-	1	-	סך-הכל בנקים
54,746	-	0.0%	-	-	-	סך-הכל ממשלות
535,957	8,653	1.6%	3,396	299	561	סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2016						
סיכון אשראי כולל	מזה: סיכון אשראי בעייתי	שיעור סיכון בעייתי	סיכון אשראי פגום	הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות נטו	מחיקות בגין הפסדי אשראי	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח			
40,943	1,509	3.7%	601	(140)	(12)	395
תעשייה						
56,737	1,266	2.2%	740	(213)	(172)	604
בינוי ונדל"ן - בינוי						
30,746	610	2.0%	445	(257)	(132)	460
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן						
40,482	1,993	4.9%	654	654	654	654
מסחר						
38,592	531	1.4%	253	(15)	(19)	259
שירותים פיננסיים						
63,851	615	1.0%	-	(5)	21	366
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור						
85,571	1,089	1.3%	752	482	386	939
אנשים פרטיים - אחר						
69,839	1,546	2.2%	1,150	(241)	(183)	1,127
ענפים אחרים						
426,761	9,159	2.1%	4,595	265	543	4,804
סך-הכל ציבור						
45,484	-	0.0%	-	1	-	4
סך-הכל בנקים						
62,278	-	0.0%	-	3	-	3
סך-הכל ממשלות						
534,523	9,159	1.7%	4,595	269	543	4,811
סך-הכל						

טבלה ד.5: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017						
מסחרי	לדיוור	אשראי לציבור		בנקים וממשלות	סך-הכל	
		פרטי אחר	סך-הכל			
במיליוני ש"ח						
3,499	366	939	4,804	7	4,811	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(142)	(9)	449	298	1	299	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(928)	(22)	(606)	(1,556)	-	(1,556)	מחיקות חשבונאיות
747	6	242	995	-	995	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(181)	(16)	(364)	(561)	-	(561)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	(2)	(2)	-	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר
3,176	341	1,022	4,539	8	4,547	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2017 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(21)	-	10	(11)	-	(11)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
605	-	61	666	-	666	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016						
מסחרי	לדיוור	אשראי לציבור		בנקים וממשלות	סך-הכל	
		פרטי אחר	סך-הכל			
במיליוני ש"ח						
3,847	392	844	5,083	3	5,086	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(537)	(5)	338	(204)	4	(200)	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(631)	(18)	(525)	(1,174)	-	(1,174)	מחיקות חשבונאיות
602	-	243	845	-	845	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(29)	(18)	(282)	(329)	-	(329)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
3,281	369	900	4,550	7	4,557	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2016 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
*(23)	-	*(3)	*(26)	-	*(26)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
593	-	50	643	-	643	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* הוצג מחדש.

מידע נוסף על חשיפות לסיכון אשראי מ.ג. בינוי ונדל"ן מ.ג.

ליום 30 בספטמבר 2017 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-89 מיליארד ש"ח.

טבלה ד.6: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים מ.ג.

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016		יתרה ליום 30 בספטמבר 2017				
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,158	1,150	3,008	3,931	942	2,989	בנייה למסחר ושירותים
658	169	489	417	143	274	בנייה לתעשייה
39,885	*29,028	10,857	43,193	*30,581	12,612	בנייה לדיוור
27,513	5,248	22,265	25,890	5,628	20,262	נכסים מניבים
15,269	6,904	8,365	15,522	7,012	8,510	אחר
87,483	42,499	44,984	88,953	44,306	44,647	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,591 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.16: 13,430 מיליוני ש"ח).

סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים ולקבוצות לווים מ.ג.

טבלה ד.7: פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק מ.ג.

30 בספטמבר 2017			
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
6,219	5,241	978	3
1,280	1,105	175	1
-	-	-	-
3,485	1,512	1,973	1
8,043	4,303	3,740	4
19,027	12,161	6,866	9

ענף משק

תעשייה			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
אספקת חשמל ומים			
שירותים פיננסיים			
סך-הכל			

31 בדצמבר 2016			
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
6,672	5,800	872	3
1,574	1,438	136	1
2,723	1,091	1,632	2
2,641	1,968	673	1
7,414	2,152	5,262	4
21,024	12,449	8,575	11

ענף משק

תעשייה			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
אספקת חשמל ומים			
שירותים פיננסיים			
סך-הכל			

טבלה ד.8: יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק^{מ.ג.}

30 בספטמבר 2017			
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			
			ענף משק
3,485	1,512	1,973	אספקת חשמל ומים
3,399	3,361	38	תעשייה
2,918	1,848	1,070	שירותים פיננסיים
1,923	692	1,231	שירותים פיננסיים
1,844	614	1,230	שירותים פיננסיים
1,421	579	842	תעשייה
14,990	8,606	6,384	סך-הכל

31 בדצמבר 2016			
סך-הכל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			
			ענף משק
3,668	3,518	150	תעשייה
3,216	429	2,787	שירותים פיננסיים
2,641	1,968	673	אספקת חשמל ומים
1,644	717	927	שירותים פיננסיים
1,574	1,438	136	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,519	1,519	-	תעשייה
14,262	9,589	4,673	סך-הכל

טבלה ד.9: פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)^{מ.ג.}

שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽⁵⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח							
15.05%	6,553	92	6,645	272	2,727	3,908	קבוצת לווים א'

- לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
- סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
- הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

להרחבה ראה [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

אשראי לאנשים פרטיים (ללא דיוור)^{מ.ג.}
טבלה ד.10: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל^{מ.ג.}

השינוי	יתרה ליום		באחוזים	
	31.12.16	30.09.17		
	במיליוני ש"ח			
				מאזני
(2.91%)	(107)	3,683	3,576	עו"ש חובה
3.39%	1,274	37,573	38,847	הלוואות
3.96%	483	12,203	12,686	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
3.09%	1,650	53,459	55,109	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
1.40%	427	30,597	31,024	סיכון אשראי חוץ-מאזני
2.47%	2,077	84,056	86,133	סך-הכל סיכון אשראי כולל

בתשעת החודשים הראשונים של 2017 נרשם גידול ביתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל בשיעור של 3.4%. סך סיכון האשראי המאזני עלה ב-3.1% בתקופה זו בדומה לגידול בשנת 2016.

לאחר מגמת עלייה ברמת הסיכון בתיק האשראי לאנשים פרטיים ברבעונים קודמים כפי שבאה לידי ביטוי בגידול בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו ובשיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי, ניכרת התמתנות מסוימת במגמה זו תוך ירידה מתונה בשיעור סיכון האשראי הבעייתי, שיעור סיכון אשראי פגום ושיעור המחיקות החשבונאיות נטו ברבעון השלישי של 2017. מאידך נרשם גידול בשיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי גם ברבעון זה.

יתרות סיכון האשראי לאנשים פרטיים כוללות יתרות בגין פעילות חברות ישראלכרט ופועלים אקספרס שעיקר פעילותן בהנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי. חברת ישראלכרט פעילה גם בתחום האשראי אך חלקה בתיק ההלוואות הכולל נמוך ועומד על כ-6% מיתרת ההלוואות גם ברבעון השלישי של 2017 לעומת כ-5.5% בסוף שנת 2016.

טבלה ד.11: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל^{מ.ג.}

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני	השינוי	יתרה ליום		
		ליום	31.12.16	
		במיליוני ש"ח		
				סיכון אשראי בעייתי
1.96%	0.10%	1,048	1,049	
1.35%	2.78%	720	740	מזה: סיכון אשראי פגום
0.15%	2.47%	81	83	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.71%	⁽¹⁾ 27.03%	381	363	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה
1.69%	9.49%	906	992	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

לפרטים נוספים ראה [פרק סיכון האשראי בסקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

סיכונים בתיק הלוואות לדיוור^{מ.ג.}

טבלה ד.12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיוור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק^{מ.ג.}

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ				מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד			
	יתרת חוב		ריבית משתנה		יתרה במיליוני ש"ח		ריבית קבועה		יתרה במיליוני ש"ח		ריבית קבועה	
	שיעור	יתרת חוב	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח
5.2%	72,884	0.6%	467	28.1%	20,448	17.6%	12,846	37.3%	27,216	16.3%	11,907	30.09.17
3.0%	69,254	0.8%	574	29.1%	20,120	18.2%	12,630	36.6%	25,360	15.3%	10,570	31.12.16

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיוור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיוור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיוור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיוור בבנק.

גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגנונות שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה.

ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, אינפלציה חדה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיוור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

ביצוע אשראי לדיוור

טבלה ד.13: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיוור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים^{מ.ג.}

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.16	31.12.16	31.03.17	30.06.17	30.09.17	
					מאפיינים
18.8%	20.9%	26.1%	26.6%	28.2%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
31.0%	30.2%	30.7%	31.5%	32.2%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
55.7%	56.4%	56.8%	57.8%	57.5%	שיעור בריבית משתנה
2.6%	3.4%	5.9%	6.2%	6.3%	שיעור הלוואות לכל מטרה
14.1%	13.6%	11.3%	11.5%	11.5%	שיעור הלוואות להשקעה מרכישה
6.3%	5.7%	6.5%	6.4%	6.6%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
681	553	561	582	608	הלוואה ממוצעת לרכישה באלפי ש"ח
23.3	23.6	23.8	23.9	23.7	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיוור.

ברבעון השלישי של 2017 נמשכת העלייה בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60% אך שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% נותר ברמה אפסית. כמו-כן, נרשמה עלייה קלה בשיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה. ירידה קלה בתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור).

אשראי לכלי רכב^{מ.ג.}

ביום 6 ביולי 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר "הסיכון באשראי לענף כלי רכב". במסגרת המכתב התבקשו התאגידים הבנקאיים לבצע ניתוח סיכונים לאשראי לתת ענף "מסחר כלי הרכב" ולאשראי הצרכני לרכישת כלי רכב, זאת בן היתר באמצעות תרחישי קיצון שונים, ולבחון את הצורך בהתאמת ההפרשה הקבוצתית לענף. כמו-כן, במסגרת המכתב פורטו פרקטיקות מקובלות למימון ענף כלי הרכב, הכוללות בין היתר התייחסות לשיעור המימון, חישוב מקורות החזר, ביטחונות נדרשים ומידת ההתבססות עליהם. הבנק מבצע בחינה מקיפה של החשיפה לתחום.

לפרטים והרחבה ראה [פרק האשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2017](#).

מימון ממונף^{מ.ג.}

להלן יובאו נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

טבלה ד.14: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה^{מ.ג.}

30 בספטמבר 2017			
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
476	-	476	1
808	480	328	1
200	200	-	1
1,500	95	1,405	2
998	155	843	2
-	-	-	0
318	-	318	1
4,300	930	3,370	8

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1
כרייה וחציבה	2
מסחר	2
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	0
תעשייה	1
סך-הכל	8

31 בדצמבר 2016			
סך-הכל	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים
במיליוני ש"ח			
781	-	781	1
1,669	981	688	2
202	2	200	1
1,568	67	1,501	2
1,178	221	957	2
354	-	354	1
1,031	64	967	3
6,783	1,335	5,448	12

ענף המשק של הלווה

בינוי ונדל"ן - בינוי	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1
כרייה וחציבה	2
מסחר	2
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	1
תעשייה	3
סך-הכל	12

הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות.

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

טבלה ד.15: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי

30 בספטמבר 2017										
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%	
במיליוני ש"ח										
ריבוניות	122,150	-	-	1,408	-	57	-	4,739	-	115,946
סקטור ציבורי	7,906	-	-	-	-	7,051	-	855	-	-
תאגידים בנקאיים	21,432	-	-	322	-	3,094	-	17,636	-	380
תאגידים	159,333	-	421	153,866	-	1,495	-	954	2,597	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	93,870	-	426	93,444	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	109,333	-	425	91	108,817	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	14,672	-	61	30	14,581	-	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	75,131	-	215	5,901	24,199	17,448	27,368	-	-	-
איגוח	176	-	-	176	-	-	-	-	-	-
אחרים	16,328	3,846	841	8,501	-	-	-	-	-	3,140
סך-הכל	620,331	3,846	2,389	263,739	147,597	29,145	27,368	24,184	2,597	119,466

30 בספטמבר 2016										
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח										
ריבוניות	109,116	-	-	1,864	-	251	-	4,985	102,016	
סקטור ציבורי	7,869	-	-	-	-	6,678	-	1,191	-	
תאגידים בנקאיים	19,460	-	-	190	-	3,080	-	15,702	488	
תאגידים	163,416	-	1,227	157,968	-	2,685	-	1,536	-	
בביטחון נדל"ן מסחרי	92,058	-	595	91,463	-	-	-	-	-	
קמעונאיות ליחידים	109,769	-	409	94	109,266	-	-	-	-	
עסקים קטנים	13,872	-	50	41	13,781	-	-	-	-	
הלוואות לדיוור	70,264	-	165	5,723	22,784	13,905	27,687	-	-	
איגוח	188	-	-	188	-	-	-	-	-	
אחרים	15,442	3,894	979	7,817	-	-	-	-	2,752	
סך-הכל	601,454	3,894	3,425	265,348	145,831	26,599	27,687	23,414	105,256	

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

(2) הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות יישום לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

טבלה ד.15: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2016								
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
במיליוני ש"ח								
ריבוניות	-	-	1,796	-	329	-	4,105	116,840
סקטור ציבורי	-	-	-	-	6,678	-	837	-
תאגידים בנקאיים	-	-	284	-	3,064	-	16,006	302
תאגידים	-	909	156,133	-	2,633	-	1,177	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	481	90,386	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	-	437	105	105,391	-	-	-	-
עסקים קטנים	-	58	41	13,505	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	-	205	5,819	22,729	14,714	27,415	-	-
איגוח	-	-	192	-	-	-	-	-
אחרים	3,753	923	7,760	-	-	-	-	2,880
סך-הכל	3,753	3,013	262,516	141,625	27,418	27,415	22,125	120,022

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערביות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה ד.16: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי

30 בספטמבר 2017											
חשיפת אשראי נטו לאחר המרה לאשראי	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%	
במיליוני ש"ח											
ריבוניות	121,100	121,167	-	-	438	-	57	-	4,739	-	115,933
סקטור ציבורי	8,872	10,282	-	-	-	-	6,971	-	855	-	2,456
תאגידים בנקאיים	25,790	35,688	-	-	231	-	14,738	-	20,339	-	380
תאגידים	129,232	183,200	-	416	148,176	-	7,104	-	24,907	2,597	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	47,009	62,777	-	422	62,355	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	64,786	93,139	-	423	90	92,626	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	10,553	13,225	-	60	29	13,136	-	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	72,817	75,131	-	215	5,901	24,198	17,448	27,369	-	-	-
איגוח	88	176	-	-	176	-	-	-	-	-	-
אחרים	16,119	16,328	3,846	841	8,501	-	-	-	-	-	3,140
סך-הכל	496,366	611,113	3,846	2,377	225,897	129,960	46,318	27,369	50,840	2,597	121,909

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (2) הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות יישום לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

טבלה ד.16: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2016										
	חשיפת אשראי נטו לאחר המרה לאשראי	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
במיליוני ש"ח										
ריבנויות	107,851	107,978	-	-	726	-	251	-	4,985	102,016
סקטור ציבורי	9,221	10,701	-	-	-	-	6,780	-	1,191	2,730
תאגידים בנקאיים	23,593	33,724	-	-	128	-	15,756	-	17,352	488
תאגידים	134,019	184,308	-	1,206	150,571	-	7,956	-	24,575	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	47,758	62,069	-	590	61,479	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	62,466	93,433	-	408	94	92,931	-	-	-	-
עסקים קטנים	9,834	12,459	-	48	39	12,372	-	-	-	-
הלואות לדיוור	68,505	70,264	-	165	5,723	22,784	13,905	27,687	-	-
איגוח	94	188	-	-	188	-	-	-	-	-
אחרים	15,200	15,442	3,894	979	7,817	-	-	-	-	2,752
סך-הכל	478,541	590,566	3,894	3,396	226,765	128,087	44,648	27,687	48,103	107,986
31 בדצמבר 2016										
	חשיפת אשראי נטו לאחר המרה לאשראי	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
במיליוני ש"ח										
ריבנויות	121,872	121,954	-	-	680	-	329	-	4,105	116,840
סקטור ציבורי	8,814	10,549	-	-	-	-	6,780	-	837	2,932
תאגידים בנקאיים	23,146	33,637	-	-	182	-	15,913	-	17,240	302
תאגידים	130,100	181,859	-	888	148,778	-	7,937	-	24,256	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	46,046	60,763	-	480	60,283	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	62,204	89,748	-	436	105	89,207	-	-	-	-
עסקים קטנים	9,696	12,199	-	56	39	12,104	-	-	-	-
הלואות לדיוור	68,952	70,882	-	205	5,819	22,729	14,714	27,415	-	-
איגוח	96	192	-	-	192	-	-	-	-	-
אחרים	15,085	15,316	3,753	923	7,760	-	-	-	-	2,880
סך-הכל	486,011	597,099	3,753	2,988	223,838	124,040	45,673	27,415	46,438	122,954

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

ניהול הביטחונות בבנק מתואר בסעיף גידור והפחתת סיכון בדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016. על-פי הוראות באזל 3 בהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לנכות מרכיבי הסיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, ביטחונות מסוימים כדוגמת ערבויות, נגזרי אשראי ונכסים פיננסיים המוחזקים כבטוחה.

טבלה ד.17: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי

30 בספטמבר 2017						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכלל סכומים שנגרעו	סך-הכלל סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
122,150	(924)	-	(924)	-	(59)	121,167
7,906	-	-	-	2,548	(172)	10,282
21,432	(1,304)	-	(1,304)	16,076	(516)	35,688
159,333	(1,518)	-	(1,518)	30,483	(5,098)	183,200
93,870	(30,444)	-	(30,444)	-	(649)	62,777
109,333	(14,567)	-	(14,567)	-	(1,627)	93,139
14,672	(283)	-	(283)	-	(1,164)	13,225
75,131	-	-	-	-	-	75,131
176	-	-	-	-	-	176
16,328	-	-	-	-	-	16,328
620,331	(49,040)	-	(49,040)	49,107	(9,285)	611,113

30 בספטמבר 2016						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכלל סכומים שנגרעו	סך-הכלל סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
109,116	(1,138)	-	(1,138)	-	-	107,978
7,869	-	-	-	2,832	-	10,701
19,460	(1,339)	-	(1,339)	16,157	(554)	33,724
163,416	(1,617)	-	(1,617)	29,305	(6,796)	184,308
92,058	(29,308)	-	(29,308)	-	(681)	62,069
109,769	(14,584)	-	(14,584)	-	(1,752)	93,433
13,872	(259)	-	(259)	-	(1,154)	12,459
70,264	-	-	-	-	-	70,264
188	-	-	-	-	-	188
15,442	-	-	-	-	-	15,442
601,454	(48,245)	-	(48,245)	48,294	(10,937)	590,566

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (2) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות-ערך שהושאלו.
 (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
 (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה ד.17: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי (המשך)

31 בדצמבר 2016						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכל סכומים שנגרעו	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
123,070	(1,116)	-	(1,116)	-	-	121,954
7,515	-	-	-	3,034	-	10,549
19,656	(1,556)	-	(1,556)	16,442	(905)	33,637
160,852	(1,984)	-	(1,984)	29,387	(6,396)	181,859
90,867	(29,345)	-	(29,345)	-	(759)	60,763
105,933	(14,528)	-	(14,528)	-	(1,657)	89,748
13,604	(254)	-	(254)	-	(1,151)	12,199
70,882	-	-	-	-	-	70,882
192	-	-	-	-	-	192
15,316	-	-	-	-	-	15,316
607,887	(48,783)	-	(48,783)	48,863	(10,868)	597,099

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (2) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות-ערך שהושאלו.
- (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון הצד הנגדי – סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה, ערך השוק אינו וודאי ועשוי להשתנות לאורך זמן ובהתאם לתנועות בגורמי השוק העומדים בבסיסו.

ביום 23 באוקטובר 2017 פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 330 "ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות-ערך" שתחילתה ביום 1 ביולי 2018. ההוראה מסדירה את ניהול סיכון הצד הנגדי ובפרט דורשת קיום ביטחונות נזילים מלקוחות ספקולנטיים. הבנק נערך ליישום ההוראה.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מול הצד הנגדי נמדד על-ידי הפעלת מקדמים הקבועים בהוראת ניהול בנקאי תקין 203 על הערך הנקוב של העסקות, בהתאם למשקל הסיכון של הצד הנגדי. להרחבה ראה [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

טבלה ד.18: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים

30 בספטמבר 2017					
נגזרי ריבית	נגזרי מטבע-חוץ	נגזרי מניות ⁽¹⁾	מתכות יקרות	נגזרי סחורות	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
6,968	4,488	3,734	7	4	15,201
3,671	4,450	1,914	1	15	10,051
-	-	-	-	-	(11,665)
-	-	-	-	-	(1,247)
10,639	8,938	5,648	8	19	12,340

- (1) הנתונים ליום 30 בספטמבר 2017 כוללים השפעות יישום לראשונה של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

טבלה ד.18: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים (המשך)

30 בספטמבר 2016					
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית
במיליוני ש"ח					
12,990	31	10	855	3,334	8,760
8,831	37	5	912	4,674	3,203
(12,159)	-	-	-	-	-
(1,222)	-	-	-	-	-
8,440	68	15	1,767	8,008	11,963
שווי הוגן ברוטו חיובי					
ערכי Add On					
השפעת הסכמי קיזוז					
ביטחון כשיר					
חשיפת אשראי, נטו					

31 בדצמבר 2016					
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית
במיליוני ש"ח					
12,114	16	12	852	3,692	7,542
8,628	30	4	797	4,704	3,093
(11,674)	-	-	-	-	-
(1,534)	-	-	-	-	-
7,534	46	16	1,649	8,396	10,635
שווי הוגן ברוטו חיובי					
ערכי Add On					
השפעת הסכמי קיזוז					
ביטחון כשיר					
חשיפת אשראי, נטו					

טבלה ד.19: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק

30 בספטמבר 2017			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
174	124	50	נגזרי אשראי

30 בספטמבר 2016			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
182	132	50	נגזרי אשראי

31 בדצמבר 2016			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
185	135	50	נגזרי אשראי

הבנק אינו צד לעסקות CDS שמקורן בפעולות תיווך.

חשיפות איגוח

היקף החשיפה של הבנק בגין איגוח הינו כ-176 מיליוני ש"ח והוא נובע מקווי נזילות.

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 30 בספטמבר 2017 הסתכם ב-176 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-192 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2016. עד ליום 30 בספטמבר 2017 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו.

משקל הסיכון שמיושם לסכום החשיפה, נקבע לפי משקל הסיכון הגבוה ביותר שמשוייך לחשיפה יחידה המכוסה על-ידי המכשיר.

למידע נוסף בנושא סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) ו**הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016** וכן [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה, שער החליפין שקל/דולר והמרווחים בין עקומי הריבית השונים. סיכון הריבית בתיק הבנקאי וסיכון ההשקעה (החשיפה למחירי המניות ומרווחי האשראי) מתוארים בדוח זה בסעיפים נפרדים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכון השוק ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) ו**הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016** וכן [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR) טבלה ד.20: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

ממוצע	ליום	
2017	30 בספטמבר	בשנת 2017
	במיליוני ש"ח	
17	16	סך-הכל מסחר בחדרי העסקות
	ליום 31 בדצמבר	
ממוצע	2016	בשנת 2016
	במיליוני ש"ח	
16	15	סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

דרישות ההון בגין סיכוני השוק

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניית בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

טבלה ד.21: דרישות ההון בגין סיכוני השוק

31 בדצמבר 2016 ⁽¹⁾			30 בספטמבר 2016 ⁽¹⁾			30 בספטמבר 2017 ⁽¹⁾		
סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי
במיליוני ש"ח								
343	341	2	384	383	1	328	326	2
14	7	7	12	6	6	16	8	8
144	144	-	54	54	-	160	160	-
116	116	-	90	90	-	153	153	-
617	608	9	540	533	7	657	647	10

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 30 בספטמבר 2017, 12.67% ליום 31 בדצמבר 2016 ו-12.64% ליום 30 בספטמבר 2016. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 12.5%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 13.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקרות תהליכים, פעילות בחירום ועוד.

להרחבה בנושא הסיכון התפעולי ואופן ניהולו ובכללו סיכון טכנולוגיה ומחשוב, סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכוני מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

סיכוני מחשוב ענן

בחודש יולי 2017 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין שמספרה 362, בנושא מחשוב ענן. הוראה זו מבטלת את מכתב המפקח על הבנקים בנושא: "ניהול סיכונים בסביבת מחשוב ענן" מיום 29 ביוני 2015. ההוראה קובעת הנחיות, כללים ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן, זאת בהתייחס לסיכונים הייחודיים הגלומים בשימוש במחשוב ענן, כולל התייחסות למקרים בהם נדרש או לא נדרש לקבל אישור מהפיקוח על הבנקים להשתמש בשירותי מחשוב ענן.

הבנק בוחן שימושים אפשריים של מחשוב ענן (Cloud Computing) ואת אופן הטיפול הנאות בסיכונים התפעוליים הנגזרים מכך בהתאמה להנחיות הרגולציה ולתהליכי עבודה מתאימים, מתוך כוונה לאפשר יישום היתרונות העסקיים של שימוש בשירותי מחשוב ענן תוך ניהול מושכל של הסיכונים ועמידה בדרישות הרגולציה.

סיכון מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכוני ריבית ו/או מטבע ו/או נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בש"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקת על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינה נושאת סיכון השקעה ולכן אינה נכללת במדידת סיכון ההשקעה בבנק.

למידע נוסף על סיכון ההשקעה ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

טבלה ד.22: פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי

31 בדצמבר 2016		30 בספטמבר 2016		30 בספטמבר 2017		
דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
14 ⁽²⁾	54	12 ⁽²⁾	47	16 ⁽²⁾	56	השקעות המסווגות בתיק למסחר
308	2,202	324	2,316	325	2,161	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
322	2,256	336	2,363	341	2,217	סך-הכל השקעות במניות
	1,367		1,457		1,400	מזה: נסחר בבורסה
	889		906		817	מוחזק באופן פרטי
	202		193		319	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון הפיקוחי

(1) דרישות הון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 30 בספטמבר 2017, 12.67% ליום 31 בדצמבר 2016 ו-12.64% ליום 30 בספטמבר 2016. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 12.5%, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינו 13.5%. ליחס זה, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017.

(2) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

לפירוט השקעות הבנק ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית נטו (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיק ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - פערי מגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד.

למידע נוסף על סיכון הריבית ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) ו**[הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#)** וכן [בפרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

טבלה ד.23: רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

מינימום בשנת 2017		מקסימום בשנת 2017		30 בספטמבר 2017			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
315	(257)	437	(373)	(40)	435	(370)	תזוזה בריבית צמודה למדד
92	(54)	219	(174)	(19)	219	(173)	תזוזה בריבית לא-צמודה
4	(1)	36	(31)	-	4	(1)	תזוזה בריביות במטבע-חוץ

מינימום בשנת 2016		מקסימום בשנת 2016		31 בדצמבר 2016			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							

מינימום בשנת 2016		מקסימום בשנת 2016		31 בדצמבר 2016			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
163	(118)	324	(264)	(29)	324	(264)	תזוזה בריבית צמודה למדד
134	(103)	278	(235)	(25)	271	(227)	תזוזה בריבית לא-צמודה
31	(26)	(173)	168	(3)	30	(26)	תזוזה בריביות במטבע-חוץ

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

סיכונים מובילים ומתפתחים^{מ.ג.}

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסית) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

לפרטים ראה [הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).
לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

סיכון ציות^{מ.ג.}

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד (הבנק) עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות.

במסגרת סיכון הציות נכללת גם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינאית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינאית. בחודש יוני 2006 החליט הבנק להפסיק לתת שירותים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינאית. בעקבות החלטה זו, פנו נגיד בנק ישראל ונציגי משרד האוצר בבקשה שלא לממשה ולהמשיך במתן שירותים מסוימים בכפוף למגבלות מסוימות שנקבעו על-ידי הבנק. בהמשך למגעים שהתקיימו בנושא זה בין הבנק לבין בנק ישראל ומשרד האוצר, העניק שר האוצר לבנק בחודש נובמבר 2006 היתר לפי סעיף 9(ד) לחוק איסור מימון טרור, שמשמעו כי הוראות חוק איסור מימון טרור בדבר "איסור פעולה ברכוש טרור" לא יחולו על הפעולות שצוינו בהיתר.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בבנקיים לבנקים הפלסטינאיים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה.

בשנת 2016 ביקש הבנק פעם נוספת להפסיק את מתן השירותים לבנקים ברשות הפלסטינאית, זאת לאור הסיכונים ההולכים וגדלים הכרוכים במתן שירותים לבנקים הפלסטינאיים הן במישור האזרחי והן במישור הפלילי והרגולטורי (איסור הלבנת הון, איסור מימון טרור, עבירות מס ועוד). רשויות המדינה ביקשו לדחות את ביצוע המהלך, תוך הדגשה שהמדינה פועלת על מנת שהבנק יקבל את ההגנות הדרושות במישור האזרחי, הפלילי והרגולטורי, בקשר למתן השירותים לבנקים ברשות הפלסטינאית.

בחודש דצמבר 2016, הגישה קבוצה של בני משפחה של קורבנות טרור עתירה לבג"צ נגד שר האוצר, מנכ"ל משרד האוצר, הבנק ובנק דיסקונט בע"מ. בתמצית, העותרים מבקשים מבג"צ לאסור על שר האוצר ומשרד האוצר לתת התחייבות להגן על הבנק ובנק דיסקונט בע"מ ו/או לשפוטם, אם יתבעו או יועמדו לדין בקשר לקשריהם עם בנקים ברשות הפלסטינאית. העתירה עודנה תלויה ועומדת. בחודש מאי 2017 הגישה המדינה לבג"צ את תגובתה לעתירה, המבוססת על החלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מיום 15 בינואר 2017 אשר צורפה כנספח לתגובה ("החלטת הקבינט"). בתגובתה הבהירה המדינה, כי הונחתה בהחלטת הקבינט ליתן לבנקים ישראלים, לנושאי המשרה בהם ולעובדים שלהם, כתב שיפוי בנוגע להוצאות ותשלומים בהם יישאו בשל הליכים משפטיים בקשר לשירותי הקורספונדנציה שיינתנו על-ידם לבנקים ברשות הפלסטינית בשנתיים הקרובות, ואשר יהיו מותנים בהתחייבויות שהבנקים הישראלים הנ"ל יקבלו על עצמם ואשר יעוגנו בכתב השיפוי. כמו-כן ציינה המדינה, כי בהמשך להחלטת הקבינט, בכוונת היועץ המשפטי לממשלה לשקול מתן חסינות מפני העמדה לדין בישראל של הבנקים הישראלים הנ"ל, נושאי משרה בהם או עובדיהם, ביחס לפעולות הנעשות על-ידם לשם קיום הקשרים הקורספונדנטים האמורים, בקשר לעבירות מסוימות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, וזאת לתקופה של עד שנתיים ובכפוף לתנאים שייקבעו, כאשר עד סוף תקופה זו יובא לאישור ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי פתרון ארוך טווח.

המגעים בין רשויות המדינה לבנק, לגיבוש נוסח כתבי החסינות והשיפוי, מתנהלים זה מספר חודשים. במהלך הרבעון חלה התקרבות בין עמדות הצדדים, אך המסמכים טרם אושרו וטרם נחתמו על-ידי הגורמים המוסמכים.

למידע נוסף על סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) ו**הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016.**

סיכון משפטי^{מ.ג.}

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך יעוץ משפטי פנימי וחיצוני.

למידע נוסף על הסיכון המשפטי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) ו**הדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016** וכן [ביאור 26](#) בדוחות הכספיים לשנת 2016 ו**ביאור 10** בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017.

סיכון מוניטין^{מ.ג.}

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתיד לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים.

למידע נוסף בנושא סיכון המוניטין ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) והדוח על הסיכונים: [גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

סיכון רגולציה וחקיקה^{מ.ג.}

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

למידע נוסף בנושא סיכון הרגולציה והחקיקה ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) והדוח על הסיכונים: [גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות בולטות ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2017 [ופרק 3.14](#) בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017.

סיכון כלכלי^{מ.ג.}

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעות והנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים.

למידע נוסף בנושא הסיכון הכלכלי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) והדוח על הסיכונים: [גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה [פרק סקירה כלכלית בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017](#).

סיכון אסטרטגי^{מ.ג.}

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתיד לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים.

הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום.

למידע נוסף בנושא הסיכון האסטרטגי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) והדוח על הסיכונים: [גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

סיכון סביבתי^{מ.ג.}

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

למידע נוסף בנושא הסיכון הסביבתי ואופן ניהולו ראה [פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016](#) והדוח על הסיכונים: [גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016](#).

ה. סיכון נזילות

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעונן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכנית העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון – הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון של הבנק, אין הבנק רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

טבלה ה.1: יחס כיסוי הנזילות – תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים

לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
115,275		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,693	187,051	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,018	60,360	פיקדונות יציבים
10,623	91,385	פיקדונות פחות יציבים
1,052	35,306	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 2017)
76,488	116,136	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
443	1,772	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
75,550	113,869	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
495	495	חובות לא מובטחים
-	56	מימון סיטונאי מובטח
23,548	107,708	דרישות נזילות נוספות, מזה:
14,706	16,448	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
8,842	91,260	קווי אשראי ונזילות
14,062	14,062	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,887	56,464	מחויבויות מימון מותנות אחרות
130,678		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
622	622	הלואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
22,676	29,852	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
13,769	18,259	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
37,067	48,733	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
115,275		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
93,611		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
123%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה ה.1: יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2016		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
104,974		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,407	187,620	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,936	58,710	פיקדונות יציבים
10,307	89,766	פיקדונות פחות יציבים
1,164	39,144	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
70,988	111,401	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
371	1,483	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
70,467	109,768	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
150	150	חובות לא מובטחים
-	30	מימון סיטונאי מובטח
18,353	104,580	דרישות נזילות נוספות, מזה:
9,111	10,892	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
9,242	93,688	קווי אשראי ונזילות
12,330	12,330	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,957	55,507	מחויבויות מימון מותנות אחרות
118,035		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
441	441	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
19,846	27,629	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
7,986	14,427	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
28,273	42,497	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך חתואם***		
104,974		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
89,762		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
117%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה ה.1: יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2016		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
108,881		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,632	188,931	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,969	59,386	פיקדונות יציבים
10,539	91,724	פיקדונות פחות יציבים
1,124	37,821	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
70,271	112,110	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
381	1,522	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
69,178	109,876	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
712	712	חובות לא מובטחים
-	41	מימון סיטונאי מובטח
18,578	100,864	דרישות נזילות נוספות, מזה:
10,187	11,862	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
8,391	89,002	קווי אשראי ונזילות
12,906	12,906	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,977	56,564	מחויבויות מימון מותנות אחרות
118,364		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
415	415	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
21,219	29,170	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
8,932	14,541	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
30,566	44,126	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
108,881		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
87,798		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
124%		יחס כיסוי נזילות (%)

- * ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.
- ** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס שלוש תצפיות חודשיות בהתאם להוראות המעבר.
- *** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" הדרישה המזערית החל מיום 1 בינואר 2017 הינה 100%.

היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" ובמאוחד מחושב מדי יום. היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 63. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאוחד.

היחס הממוצע במהלך הרבעון (ממוצע תצפיות יומיות) עומד על 123% במאוחד ו-120% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. במהלך הרבעון היחס ירד מעט לעומת הרבעון הקודם, בין היתר, כתוצאה מפירעון ניירות-ערך של הבנק, שינוי מסוים בתמהיל הפיקדונות וגידול קל בהתחייבויות חוץ-מאזניות קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים.

למידע נוסף בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2016 והדוח על הסיכונים: גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016 וכן פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 בספטמבר 2017.

טבלה ה-2: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל^{1,מ}

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2017	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	
114,444	108,346	נכסי רמה א
613	541	נכסי רמה ב
218	243	נכסי רמה ב2
115,275	109,129	סך-הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2016	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016	
104,129	98,495	נכסי רמה א
426	452	נכסי רמה ב
419	415	נכסי רמה ב2
104,974	99,362	סך-הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
107,990	112,832	נכסי רמה 1
453	448	נכסי רמה 2א
438	427	נכסי רמה ב2
108,881	113,707	סך-הכל HQLA

קיימת מגבלה רגולטורית בשוויץ ובניו-יורק על השימוש ברזרבת הנזילות בישויות אלו, תרחישי הבנק מניחים שימוש בנזילות חברות-הבנות/סניף ניו-יורק בהתחשב במגבלות של כל ישות.

טבלה ה.3: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים*מ.ג.

יתרת שווי הוגן ליום 30.09.17			
סך היתרה במאזן מזה: משועבד** מזה: לא משועבד			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	84,560	1,046	85,606
אגרות-חוב של ממשלת ישראל	37,145	4,077	41,222
אגרות-חוב של ממשלות זרות	10,739	172	10,911
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	493	-	493
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	5,883	627	6,510
אגרות-חוב של אחרים בישראל	411	-	411
אגרות-חוב של אחרים זרים	2,390	42	2,432
מניות של אחרים	2,217	-	2,217
סך-כל ניירות הערך	59,278	4,918	64,196

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 1,218 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

יתרת שווי הוגן ליום 31.12.16			
סך היתרה במאזן מזה: משועבד** מזה: לא משועבד			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	78,763	1,615	80,378
אגרות-חוב של ממשלת ישראל	44,870	5,974	50,844
אגרות-חוב של ממשלות זרות	7,451	805	8,256
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	577	-	577
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	5,739	-	5,739
אגרות-חוב של אחרים בישראל	916	-	916
אגרות-חוב של אחרים זרים	2,828	33	2,861
מניות של אחרים	2,256	-	2,256
סך-כל ניירות הערך	64,637	6,812	71,449

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 577 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

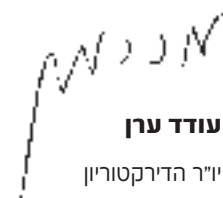
צחי כהן

משנה למנהל הכלכלי,
ממונה על החטיבה לניהול סיכונים

ארי פינטו

המנהל הכלכלי

עודד ערן

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 27 בנובמבר 2017